

Ben Zyskowicz valtiontalouden säästöistä:

Keskustelun rima korkeammalle

”Suomi ei nouse säästämällä”,

(sanovat ne, joiden mielestä leikkauksista tulee keskustella vasta vaalien jälkeen)

Suomi on maailman paras maa. Mahdollisuuksien tasa-arvo, toimiva oikeusvaltio, kattavat hyvinvointipalvelut sekä sosiaaliset tulonsiirrot ovat osa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja Suomen menestystarinaa. Jotta Suomi olisi kaikkea tätä myös tulevaisuudessa, on Suomen talous saatava parempaan kuntoon.

Tärkeintä on talouskasvun ja työllisyyden edistäminen. Tämä edellyttää yrittäjyyttä ja työntekoa tukevia uudistuksia verotuksessa, työmarkkinoilla ja sosiaaliturvassa. Näitä uudistuksia samoin kuin erilaista elvytystä koskevia ehdotuksia on ilma sakeana.

Em. uudistusten lisäksi tarvitaan välttämättä julkisen talouden säästöjä, joilla lopetetaan lastemme kustannuksella eläminen. Ei ole olemassa sellaisia ihmerahastoja tai muita hokkuspokkustemppeja, joilla Suomen talous saataisiin sellaiselle kasvu-uralle, ettei miljardiluokan säästöjä lainkaan tarvittaisi. Muun väittäminen on äänestäjien pettämistä ja aliarviointia. Konkreettisista ja todellisista säästöehdotuksista on kuitenkin huutava pula. Sen sijaan ei ole lainkaan pulaa niistä puheenvuoroista, joissa kerrotaan, mistä EI SAA säästää.

Keskustelun tason, avoimuuden ja poliittisen rehellisyyden edistämiseksi olen päättänyt tehdä oman valtiontalouden leikkauslistani. Tähän olen Suomen talouden pelastamiseksi valmis ja tätä tarjoan kaikille puolueille ja kansanedustajaehdokkaille ainakin keskustelun pohjaksi. Säästöt kohdistuvat mm. suoriin tulonsiirtoihin, joita on korotettu sekä viime että tällä vaalikaudella sadoilla miljoonilla euroilla. Sen sijaan en kohdistaisi säästöjä juuri lainkaan julkisiin palveluihin kuten ulkoiseen ja sisäiseen turvallisuuteen, oikeuslaitokseen, koulutukseen sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin, joista on säästetty viime vuosina sadoilla ja sadoilla miljoonilla euroilla.

Ehdotustani voi monelta kannalta perustellusti arvostella ja sitä tullaan eri eturyhmien taholta arvostelemaan. Toivon kuitenkin, että arvostelijat esittävät tilalle parempia säästöjä. Lupaan arvioida niitä ennakkoluulottomasti.

Erikseen huomautan siitä, että verojen korotukset tai verovähennysten ja verotukien karsiminen eivät ole menojen säästöjä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö esim. asuntolainojen korkovähennysten edelleen pienentäminen olisi paikallaan. Kaiken kaikkiaan kokonaisverorasitusta ei kuitenkaan tule Suomessa enää kiristää.

Kokonaissäästö valtion taloudessa vuositasolla vuonna 2019

2,610 miljardia

I Yksittäiset säästöt

- 1) Kaikkien kotitalouksille menevien Kelan maksamien suorien tulonsiirtojen jäädyttäminen vaalikaudeksi. (Tälle vuodelle Kela on arvioinut näiksi menoiksi 14,44 miljardia euroa.) 870 milj.

(Kunnalliseen toimeentulotukeen, jota maksetaan kaikkein pienituloisimmille ihmisille, tehtäisiin täydet indeksitarkistukset.)
- 2) Ansiosidonnaisen työttömyysturvan lyhentäminen 400-500 päivästä 250 päivään. (Valtion osuus ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta vuonna 2015 on noin 1 miljardia euroa.) 70 milj.
(Säästö Työttömyysvakuutusrahastolle ja työttömyyskassoille on yli 270 miljoonaa euroa.)
- 3) Opintotuen uudistaminen kannustavammaksi ja lainapainotteisemmaksi. 100 milj.
(Suoranaiseen opintotukeen käytetään vuonna 2015 noin 800 miljoonaa euroa.)
- 4) Yksityisen hammahuollon KELA-korvausten poistaminen. 100 milj.
- 5) Lääkekorvausten pienentäminen mm. perumalla peruskorvausprosentin korotus (voimaan 1.1.2016) ja lisäämällä rinnakkaislääkkeiden käyttöä. (Tänä vuonna lääkekorvaukset ovat yhteensä noin 1,35 miljardia euroa.) 100 milj.
- 6) Viljelijätukien pienentäminen n. 5,5 prosentilla. 100 milj.
(Nämä tuet ovat vuonna 2015 yhteensä noin 1,8 miljardia euroa, josta kansallinen osuus on noin 1 miljardia euroa.)
- 7) Työelämässä olevien työkykyisten henkilöiden kuntoutuksen (ns. aslak-kuntoutus) – mikäli se on tarpeen - kustannusvastuun siirtäminen veronmaksajilta työnantajille. 20 milj.
- 8) Työajan pidentäminen 15 minuutilla päivässä julkisella sektorilla. (Merkitsee työajan pidennystä n. 3,3 prosentilla.) Vastaavaan työajan pidennykseen pyritään luonnollisesti myös yksityisellä sektorilla. 870 milj.
- 9) Tuulivoimatuesta luopuminen. 30 milj.
(Jo annettuja tukisitoumuksia on tietysti kunnioitettava.)
- 10) Kehitysyhteistyössä siirretään painopistettä kansalaisjärjestöjen ja kirkon tuloksekkaaseen kehitysyhteistyöhön sekä monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön. Säästö tehdään kahdenvälisestä avusta. (Kehitysyhteistyöhön käytetään vuonna 2015 noin 1 miljardia euroa.) 100 milj.
- 11) Kuntien SOTE-menojen leikkaaminen SOTE-uudistuksen toteuttamisessa tekemällä säästöt SOTE-alueiden (mitä ne ovatkin) budjetteihin. (Jos Jukka Pekkarisen työryhmä esittää paremman keinon, jolla varmistetaan tuottavuuden paraneminen ja kustannusten väheneminen SOTE-uudistuksessa sen tarkoituksen ja tavoitteen mukaisesti, hyväksyn sen ilomielin.) (THL:n mukaan SOTE-uudistus voi hidastaa menojen kasvua 450 miljoonaa euroa vuodessa, josta kuntien osuus on 240 miljoonaa euroa.) 210 milj.
- 12) ”Populismia”-listan säästöt yhteensä 10 milj.

- Ulkomaisen työvoiman saatavuusharkinnan poistaminen (noin 2 miljoonaa euroa)
- Ulkomailta (käytännössä Baltian maista) olevien vankien siirtäminen nykyistä nopeammin kotimaihinsa tuomiota kärsimään (noin 8 miljoonaa euroa)
- Subjektivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen toteuttaminen nykyisen hallituksen alun perin kaavailemalla tavalla (20 miljoonaa euroa)
- Kuntaliitosten viiden vuoden irtisanomissuojan lakkauttaminen välittömästi

II ”Populismia”, (sanovat monet poliitikot ja taloudellinen eliitti)

Kun joudutaan tekemään merkittäviä säästöpäätöksiä, on välttämätöntä, että pyritään oikeudenmukaisuuteen ja tasapuolisuuteen sekä siihen, että mahdollisimman monet ovat näissä välttämättömissä talkoissa mukana. Samoin on pidettävä mielessä tasavallan presidentti Sauli Niinistön seuraavat viisaat sanat: ”Kannamme kovasti huolta hintakilpailukyymme ja valtiontalouden tilasta. Moni puhuja on päätenyt siihen, että ehdottomasti jonkun on jostain luovuttava. Pääsääntöisesti jonkun toisen kuin vaatimuksen esittäjän itsensä. Jos aidosti haluaa vaikuttaa, nyt pitää esittää, että tästä meille tärkeästä edusta me luovumme, mistä te?”

Edellä mainituilla perusteilla esitän seuraavassa ensi vaalikaudeksi säästöjä, joiden kokonaistaloudellinen merkitys on lähes olematon, mutta joilla on vähintään symbolista arvoa ja ennen kaikkea merkitystä edellä esitettyjen rankkojen säästöjen yleisen hyväksyttävyyden kannalta. Samalla tulee toivottavasti jokaiselle selväksi, että näillä säästöillä ei todellakaan voi millään tavalla korvata edellä mainittuja todellisia säästöjä.

- 1) Kansanedustajien palkkioiden jäädyttäminen nykytasolle.
(Kansanedustajien palkkioihin sivukuluineen käytetään vuonna 2015 15,7 miljoonaa euroa.)
- 2) Kansanedustajien kulukorvausten jäädyttäminen nykytasolle.
(Ne ovat 3,7 miljoonaa euroa vuodessa ja olleet jäissä vuodesta 2005 saakka.)
- 3) Eduskunnan istuntopäivien määrän lisääminen 10 istuntopäivällä vuodessa eli noin 8 prosentilla.
- 4) Eduskunnan hallintomenojen leikkaaminen em. lisäyksestä huolimatta neljällä prosentilla. Säästö noin 4 miljoonaa euroa.
- 5) Ministerien määrän vähentäminen. (Ministerien kokonaismenot vuonna 2014 olivat n. 5 miljoonaa euroa.)
- 6) Valtiosihteerijärjestelmästä (poliittiset) luopuminen. Säästö noin 2,7 miljoonaa euroa.
- 7) Ministerien erityisavustajien määrän vähentäminen kolmanneksella. Säästö noin 2 miljoonaa euroa.
- 8) Puoluetuen jäädyttäminen. (Puoluetuki on vuonna 2015 32 miljoonaa euroa.)
- 9) Kaikkien valtion yritysten hallitusten palkkioiden jäädyttäminen. Ns. nollalinja.
- 10) Kaikkien niiden yritysten hallituspalkkioiden jäädyttäminen, joihin valtio / Solidium omistajana tai yleensäkin poliittinen kenttä (myös kunnallistasolla) pystyvät vaikuttamaan. (Muita suuria omistajia Suomessa ovat eläkevakuutuslaitokset ja olen vakuuttunut siitä, että niiden johdossa on niin fiksuja ihmisiä, että he seuraavat tässä asiassa vastaavaa vastuullista linjaa.) Ns. nollalinja.

- 11) Kaikkien niiden yritysten, joihin valtio tai poliittinen kenttä pystyvät välittömästi tai välillisesti vaikuttamaan, ylimmän johdon palkkojen, palkkioiden ja kaikenkarvaisten ns. kannustimien korottaminen korkeintaan saman verran kuin palkansaajien ansiot keskimäärin nousevat. Yleisten palkkaratkaisujen osalta on luonnollisesti pyrittävä äärimallitilisiin, hintakilpailukykyämme parantaviin sopimuksiin.

Itsestäänselviä ja hyviä tavoitteita, jotka eivät kuitenkaan ole säästöjä ennen konkretiaa

Uusina säästöinä esitetään jatkuvasti ja mielellään sellaisia itsestäänselviä tavoitteita, joihin on pyrittävä, mutta jotka eivät yksilöimättöminä tavoitteina ole vielä todellisia, rehellisiä ja mitattavissa olevia päätösperäisiä säästöjä. Ne ovat lume- eli plasebosäästöjä.

Seuraavassa ”plasebosäästöiksi” nimetyt esimerkit ovat monet hyvin tärkeitä, tuikitarpeellisia ja jopa miljardiluokan asioita. Ne ovat siis kaikkea muuta kuin lumetta, turhia tai tarpeettomia. Rehelliseksi ja todelliseksi uusiksi säästö- tai leikkauspäätöksiksi niistä ei kuitenkaan ole niin kauan, kun ei uskottavalla tavalla kerrota, miten, millä tasolla, millä euromäärällä ja mistä todellinen mitattavissa oleva konkreettinen menojen säästö tehtävän päätöksen seurauksena syntyy. Jos tämä vaikutus on aidolla tavalla etukäteen verifioitavissa ja sitovalla tavalla päätettävissä ja yksilöitävissä, on kyseessä aito ja todellinen säästöpäätös eikä mikään plasebosäästö ja asia kuuluu ilman muuta tämän listan sijaan todellisten säästöjen listalle.

Esimerkkinä mainitsen, että Keskuskauppakamari vaatii omassa leikkauslistassaan (30.1.2015) 250 miljoonan euron leikkausta yritystukiin. Uskon, että voisin hyvinkin hyväksyä tämän elinkeinoelämän itse esittämän säästön, mutta ensin pitäisi tietää, mitä yritystukia leikattaisiin ja minkä verran kutakin.

- 1) Tuottavuuden parantaminen julkisella sektorilla esim. prosenttiyksiköllä vuodessa tietotekniikkaa paremmin hyödyntämällä / johtamista kehittämällä / työmotivaatiota nostamalla / ahkeruudesta palkitsemisella / sairauspoissaolojen vähentämisellä / mitoituksia höllentämällä / kelpoisuusvaatimuksia väljentämällä jne jne.
- 2) Työkykyä ylläpitävän toiminnan tehostaminen julkisen sektorin työpaikoilla.
- 3) Tarpeettoman hallinnon ja byrokratian keventäminen ja karsiminen.
- 4) Turhien ja/tai vahingollisten normien purkaminen ja aiheettoman sääntelyn karsiminen.
- 5) Lupaprosessien yksinkertaistaminen ja sujuvoittaminen valitusmahdollisuuksia karsimalla ja oikeudenkäyntimaksuja sekä kuluvastuuta korottamalla.
- 6) Viranomaisten valitusmahdollisuuksien rajoittaminen, kun kyseessä on toisen viranomaisen tekemä päätös.
- 7) SOTE-uudistuksen toteuttaminen siten, että potilas / asiakas saa oikeata hoitoa oikeaan aikaan oikeassa paikassa.
- 8) Painopisteen siirtäminen mm. erilaisten sosiaali- ja terveysongelmien jälkihoidosta niiden ennalta ehkäisemiseen.
- 9) Tietotekniikan parempi ja älykkäämpi hyödyntäminen julkisissa palveluissa.
- 10) Valtion ict-menojen pienentäminen / ict-hankkeiden karsiminen.
- 11) Viranomaisten välisen tiedonvaihdon tehostaminen.

- 12) Kuntien määrän vähentäminen ja/tai kuntien yhteistyön sekä työnjaon lisääminen.
- 13) Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen esim. miljardilla eurolla.
- 14) Julkisten menojen leikkaaminen esim. miljardilla eurolla.
- 15) Yritystukien leikkaaminen.
- 16) Menokurin noudattaminen / menojen jäädyttäminen.
- 17) Valtion menojen painaminen vuoden X tasolle.
- 18) Suomen muuttaminen ketteräksi ja kokeilevaksi yhteiskunnaksi.
- 19) Tupakoinnin kieltäminen lailla.
- 20) Säästäminen ”jostain muualta”.
- 21) Harmaan talouden torjunnan tehostaminen.